

V l á d n í   n á v r h

ZÁKON

ze dne 2020

o některých úpravách v oblasti dávek státní sociální podpory a příspěvku na péči v souvislosti s nouzovým stavem při epidemii v roce 2020

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

§ 1

Tento zákon se použije na právní vztahy, které nejsou upraveny přímo použitelným předpisem Evropské unie v oblasti sociálního zabezpečení¹⁾.

§ 2

Úprava některých podmínek nároku na přídavek na dítě a jeho výplatu

(1) Pro nárok na výplatu přídavku na dítě pro období od 1. dubna 2020 do 30. června 2020, jde-li o přídavek na dítě vyplácený k 31. březnu 2020, a stanovení jeho výše se ustanovení věty druhé až čtvrté § 51 odst. 1 a 2 zákona o státní sociální podpoře nepoužije. Pro účely stanovení výše přídavku na dítě podle věty první se pro období druhého kalendářního čtvrtletí roku 2020 vychází z příjmů, ze kterých byla určena výše přídavku na dítě vypláceného ke dni 31. března 2020, není-li dále stanoveno jinak.

(2) Je-li k 31. březnu 2020 vyplácen přídavek na dítě v základní výměře, ale v prvním kalendářním čtvrtletí roku 2020 došlo ke změně druhu příjmů, a vznikne tak nárok na přídavek na dítě ve zvýšené výměře, vychází se z těchto příjmů pro stanovení přídavku na dítě ve zvýšené výměře od měsíce, ve kterém se o nich Úřad práce České republiky - krajská pobočka Úřadu práce nebo pobočka pro hlavní město Prahu (dále jen „krajská pobočka Úřadu práce“) dozvěděla; ustanovení odstavce 1 věty druhé se od tohoto měsíce nepoužije.

---

¹⁾ Například nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1231/2010 ze dne 24. listopadu 2010, kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. 987/2009 na státní příslušníky třetích zemí, na které se tato nařízení dosud nevztahují pouze z důvodu jejich státní příslušnosti.

§ 3

Úprava některých podmínek nároku na příspěvek na bydlení a na jeho výplatu

(1) Pro nárok na výplatu příspěvku na bydlení pro období od 1. dubna 2020 do 30. června 2020, jde-li o příspěvek na bydlení vyplácený k 31. březnu 2020, a stanovení jeho výše se ustanovení věty třetí až šesté § 51 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře nepoužije. Pro účely stanovení výše příspěvku na bydlení se pro období druhého kalendářního čtvrtletí roku 2020 vychází z příjmů a nákladů na bydlení, ze kterých byla určena výše příspěvku na bydlení vypláceného ke dni 31. března 2020, není-li dále stanoveno jinak.

(2) Došlo-li v prvním kalendářním čtvrtletí roku 2020 ke snížení příjmů nebo ke zvýšení nákladů na bydlení rozhodných pro stanovení nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši, vychází se z těchto údajů pro stanovení výše příspěvku na bydlení od měsíce, ve kterém se o nich krajská pobočka Úřadu práce dozvěděla; ustanovení odstavce 1 věty druhé se od tohoto měsíce nepoužije.

§ 4

Úprava podmínek nároku na zvýšení příspěvku na péči

Pro nárok na zvýšení příspěvku na péči pro období od 1. dubna 2020 do 30. června 2020, jde-li o zvýšení příspěvku na péči vyplácené k 31. březnu 2020, se ustanovení § 12 odst. 4 zákona o sociálních službách nepoužije. Pro účely stanovení nároku na zvýšení příspěvku na péči se pro období druhého kalendářního čtvrtletí roku 2020 vychází z příjmů, na základě kterých bylo přiznáno zvýšení příspěvku na péči vyplácené ke dni 31. března 2020.

§ 5

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu

V souvislosti se vznikem a rozšířením onemocnění COVID-19 způsobené novým koronavirem SARS-CoV-2 byl na území České republiky vyhlášen nouzový stav.

Aktuální je proto otázka dokládání trvání nároků a plnění dalších ohlašovacích povinností pro nároky na některé nepojistné sociální dávky. Jedná se o dávky, u kterých je třeba pro nárok a výplatu, případně výši, na další kalendářní čtvrtletí dokládat příjmy za předcházející kalendářní čtvrtletí. Dávky závislé na příjmu za předcházející kalendářní čtvrtletí jsou z dávek státní sociální podpory přídavek na dítě a příspěvek na bydlení a dále zvýšení příspěvku na péči, poskytované podle zákona o sociálních službách. U příspěvku na bydlení se dokládají také náklady na bydlení uhrazené v předcházejícím kalendářním čtvrtletí.

Uvedené skutečnosti je třeba předložit do konce měsíce dubna, aby byla zachována kontinuita vyplácení dávek ve 2. čtvrtletí. Není-li tato lhůta dodržena, výplata dávek se zastaví, a nedoloží-li se uvedené skutečnosti ani do konce 2. čtvrtletí, dávka se odejme.

V souvislosti s vyhlášením nouzového stavu se navrhuje, aby Úřad práce ČR vycházel při stanovení výše a výplaty těchto dávek na 2. kalendářní čtvrtletí roku 2020 z údajů o příjmech a nákladech na bydlení, které byly doloženy pro nárok na výplatu a výši uvedených dávek na 1. čtvrtletí roku 2020.

Pokud dochází k jiným změnám v podmínkách nároku na dotčené dávky, například ke změně okruhu společně posuzovaných osob nebo přestěhování, zůstává právní úprava nezměněna.

2. Odůvodnění hlavních principů a nezbytnosti navrhované právní úpravy.

Navržené řešení má za cíl

- minimalizovat potřebu kontaktu osob v počtu statisíců se zaměstnavateli, Úřadem práce ČR, případně dalšími institucemi,
- minimalizovat zatížení Úřadu práce ČR při posuzování nároku na výplatu a výši uvedených dávek náležejících ve 2. čtvrtletí 2020,
- snížit objem zásilek, které doručuje Česká pošta.

Jedná se o mimořádnou právní úpravu, která bude platná pouze pro omezené časové období z důvodu vyhlášeného nouzového stavu.

Tato úprava umožní Úřadu práce ČR vycházet při poskytování přídavku na dítě, příspěvku na bydlení a zvýšení příspěvku na péči ve 2. čtvrtletí 2020 z údajů o příjmech a nákladech na bydlení, které mají doloženy a k dispozici pro účely poskytování těchto dávek v 1. čtvrtletí roku 2020.

Výše uvedené dávky se budou poskytovat i ve 2. čtvrtletí 2020 podle údajů o příjmech a nákladech na bydlení doložených pro 1. čtvrtletí 2020 s tím, že budou-li oznámeny skutečnosti (podle obecné povinnosti nebo tímto zákonem stanovené), které dávky zvyšují, znamenají potřebu přehodnocení nároku nebo případně znamenají zánik nároku, Úřad práce je zohlední. Tento zákon nijak neovlivní podání nových žádostí, zejména jedná-li se o přídavek na dítě, na nějž vznikne nárok od dubna 2020 díky zvýšení částky životního minima.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky.

Navrhovaný zákon je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a plně respektuje též Listinu základních práv a svobod.

4. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaný zákon je v souladu s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie. Navrhovaná úprava specifickou úpravou ve prospěch dotčených osob nijak nenarušuje tyto předpisy a je s nimi v souladu.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaný zákon je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, podle čl. 10 Ústavy.

6. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny

Finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet se nepředpokládá. Poskytování přídavku na dítě a příspěvku na bydlení nevykazovalo v 1. čtvrtletí roku 2020 žádné výkyvy, které by se mohly projevit na čerpání státního rozpočtu při použití navrhovaného vyhodnocení dávek pro 2. čtvrtletí 2020.

V únoru 2020 bylo vyplaceno 201 083 dávek - přídavek na dítě, 145 826 dávek - příspěvek na bydlení a 5 260 zvýšení u příspěvku na péči.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaný zákon nebude mít žádné dopady na ochranu soukromí a osobních údajů.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaný zákon není spojen s žádnými korupčními riziky.

9. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo ochranu státu a dopady na životní prostředí

Navrhovaný zákon nemá vliv na bezpečnost nebo obranu státu ani na životní prostředí.

10. Způsob projednání návrhu zákona

Předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky je současně s předložením návrhu požádán o projednání návrhu zákona ve zkráceném jednání v rámci vyhlášeného stavu legislativní nouze podle § 99 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, a to vzhledem k výše uvedeným důvodům.

Zvláštní část

K § 1

Uvádí se formální vymezení vztahu k právním předpisům EU, byť se tyto předpisy navrhované specifické úpravy přímo netýkají.

K § 2

V souvislosti se vznikem a rozšířením onemocnění COVID-19 způsobené novým koronavirem SARS-CoV-2 byl na území České republiky vyhlášen nouzový stav. V důsledku nouzového stavu a zejména v návaznosti na zavedení řady omezení na základě krizových opatření přijatých vládou je omezen osobní kontakt mezi lidmi, je tedy nutné řešit dokládání trvání nároku na výplatu přídatku na dítě. Přídatek na dítě je dávka závislá na příjmu, je tak třeba pro nárok a výplatu, případně výši u přídatku na dítě ve zvýšené výměře, na další kalendářní čtvrtletí dokládat výši a druh příjmů z předcházející čtvrtletí. Tyto příjmy je nutné předložit do konce dubna 2020, aby byla zachována kontinuita vyplácení dávky ve 2. čtvrtletí. Za běžného stavu není-li tato lhůta dodržena, výplata dávky se zastaví, a nedoloží-li se příjmy ani do konce 2. čtvrtletí, přídatek na dítě se odejme.

Navrhuje se, aby Úřad práce ČR vycházel při stanovení výše a výplaty přídatku na dítě na 2. kalendářní čtvrtletí roku 2020 z údajů o příjmech, které byly doloženy pro nárok na výplatu a výši na 1. čtvrtletí roku 2020 (konkrétně ke konci prvního čtvrtletí, neboť výše dávky mohla být na základě změn v průběhu prvního čtvrtletí změněna). V případě, že by však došlo u některé ze společně posuzovaných osob ke změně druhu příjmů za 1. čtvrtletí, a vznikl by tak nárok na přídatek na dítě ve zvýšené výměře, za předpokladu že k 31. březnu 2020 byl vyplácen přídatek na dítě v základní výměře, může být tato skutečnost doložena, jakmile je to možné, a Úřad práce ČR to zohlední od měsíce, ve kterém se o těchto příjmech dozví.

K § 3

Stejně jako přídatek na dítě je i příspěvek na bydlení dávka závislá na příjmu. Pro nárok a výplatu příspěvku, případně i jeho výši, je třeba na další kalendářní čtvrtletí dokládat příjmy, přičemž u příspěvku na bydlení se zohledňují i náklady na bydlení z předcházející čtvrtletí. Příjmy a náklady na bydlení je nutné předložit do konce dubna 2020, aby byla zachována kontinuita vyplácení dávky ve 2. čtvrtletí. Za běžného stavu není-li tato lhůta dodržena, výplata dávky se zastaví, a nedoloží-li se příjmy ani do konce 2. čtvrtletí, příspěvek na bydlení se odejme.

V souvislosti s vyhlášením nouzového stavu a zejména v návaznosti na zavedení řady omezení na základě krizových opatření přijatých vládou má být omezen osobní kontakt mezi lidmi, proto se stejně jako u přídatku na dítě navrhuje, aby Úřad práce ČR vycházel při stanovení výše a výplaty příspěvku na bydlení na 2. kalendářní čtvrtletí roku 2020 z údajů o příjmech a nákladech na bydlení, které byly doloženy pro nárok na výplatu a výši na 1. čtvrtletí roku 2020 (konkrétně ke konci prvního čtvrtletí, neboť výše dávky mohla být na základě změn těchto rozhodných skutečností v průběhu prvního čtvrtletí změněna). V případě, že by však došlo ke snížení příjmů nebo zvýšení nákladů na bydlení za 1. čtvrtletí roku 2020, může být tato skutečnost doložena, jakmile je to možné, a Úřad práce ČR z těchto skutečností vyjde od měsíce, ve kterém se o těchto příjmech a nákladech na bydlení dozví.

K § 4

Obdobně jako u přídatku na dítě a příspěvku na bydlení se po vyhlášení nouzového stavu navrhuje řešit dokládání příjmů pro trvání nároku na zvýšení příspěvku na péči na 2. čtvrtletí roku 2020. Navrhuje se, aby Úřad práce ČR stejně jako u přídatku na dítě a příspěvku na bydlení vycházel pro účely stanovení nároku na zvýšení příspěvku na péči na 2. kalendářní čtvrtletí roku 2020 z údajů o příjmech, které byly doloženy pro nárok na zvýšení příspěvku na péči na 1. čtvrtletí roku 2020.

K § 5

Vzhledem k nezbytnosti a časové naléhavosti se navrhuje účinnost zákona dnem jeho vyhlášení. Toto řešení je plně v souladu s ustanovením § 3 odst. 4 zákona č. 309/1999 Sb., o Sběrce zákonů a o Sběrce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů.

V Praze dne 26. března 2020

Předseda vlády:

Ing. Andrej Babiš v.r.

Ministryně práce a sociálních věcí:

Dipl.-Pol. Jana Maláčová, MSc. v.r.